



Barne- og likestillingsdepartementet  
Postboks 8036 Dep  
0030 Oslo

Deres ref: 17/1067

Vår ref: 17/1741

Vår dato: 24.5.2017

## Høring - Forenklinger i foreldrepengeordningen

Viser til oversendelse av høringsnotat datert 24.2.2017.

### Kommentarer til de enkelte punktene i høringsnotatet

#### *Til pkt 2 - Bakgrunn*

Departementet viser til sak om en ny, utvidet unntaksordning for kvotene i foreldrepengeordningen, som var på høring i 2014. Regjeringen foreslo da å åpne for flere grunner til å overføre kvotene fra den ene til den andre forelderen enn det loven gir muligheter for i dag. Forslaget fra 2014 må sees i sammenheng med andre mulige forenklinger og forbedringer i regelverket, også forslagene i dette høringsnotatet.

Økt adgang til kvoteoverføring vil medføre flere endringssøknader enn i dag. Vi viser i denne forbindelse til vår høringsuttalelse av 15.10.2014. De administrative konsekvensene og antatt endringstid vil, nå som tidligere, avhenge av hvordan ny unntaksordning for overføring av kvotene skal gjennomføres og graden av IT-støtte som må utvikles.

#### **Til pkt 4 – Fjerne bestemmelsene om at ventelønn og vartpenger gir grunnlag for opptjening av foreldrepenger**

Opphevelsen av § 14-6 fjerde ledd bokstav b) og c) vil forenkle etableringen av ny vedtaksløsning i regi av NAV sitt moderniseringsløp, samt at det vil forenkle drift og vedlikehold av vedtaksløsningen.

Vi støtter dette forslaget.

#### **Til pkt 5 - Beregningsgrunnlaget for foreldrepenger må minst utgjøre halvparten av folketrygdens grunnbeløp**

#### **ARBEIDS- OG VELFERSDIREKTORATET/KUNNSKAPSAVDELINGEN**

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 OSLO

Besøksadresse: Økernveien 94 // 0579 Oslo  
Tel: 21070000 // Faks: 21070001

[www.nav.no](http://www.nav.no) //

Det er foreslått å oppheve kravet om minsteinntekt i opptjeningstiden, slik at det kun er krav om pensjonsgivende inntekt i denne perioden. Dette medfører opphevelse dagens § 14-6 annet ledd.

Vi støtter dette forslaget.

Det er videre foreslått et nytt § 14-6 annet ledd slik:  
«Beregningsgrunnlaget må utgjøre minst halvparten av grunnbeløpet.»

Vi støtter ikke forslaget om plasseringen av denne bestemmelsen i § 14-6 annet ledd.

Slik vi ser det regulerer § 14-6 opptjening, og regelen knyttet til beregningsgrunnlagets størrelse bør derfor lovfestes i § 14-7, hvor de øvrige beregningsreglene for foreldrepenger er hjemlet. Det vises i § 14-7 til beregning etter kap. 8, der kravet om et minsteberegningssgrunnlag hjemles i § 8-3 annet ledd første setning, som lyder:

«Det er et vilkår at inntektsgrunnlaget for sykepenge (sykepengegrunnlaget, se § 8-10) utgjør minst 50 prosent av grunnbeløpet».

For å synliggjøre minstekravet for beregning av foreldrepenger foreslår vi at kravet lovfestes i § 14-7 første ledd som en ny tredje setning slik:

«Beregningsgrunnlaget må utgjøre minst halvparten av grunnbeløpet.»

Vi mener at å plassere både kravet til minste beregningsgrunnlag og reglen om maksgrensen det ytes foreldrepenger for i § 14-7 første ledd, gir en bedre sammenheng i regelverket som medfører at det er enklere å forstå.

Generelt vil forslagene forenkle utviklingen av systemstøtten for disse bestemmelsene i ny vedtaksløsning for foreldrepenger. Minsteinntektskravet for beregningsgrunnlaget for foreldrepenger vil også harmonisere med bestemmelsene i kapittel 8 (sykepenge) og kapittel 9 (stønad ved barns og andre nærstående sykdom). Denne sammenhengen i regelverket vil gjøre det enklere for NAV å informere og veilede brukerne, og enklere for brukerne å forstå.

Når det gjelder svangerskapspenge etter § 14-4, 3. ledd, siste punktum, stilles det krav om at:  
«Inntektsgrunnlaget for svangerskapspenge må på årsbasis utgjøre minst halvparten av grunnbeløpet». For å oppnå harmonisering i regelverket, vil vi praktisere denne regelen på samme måte som tilsvarende regel i kapittel 8, 9 og i den endrede bestemmelsen for foreldrepenger. Vi antar dermed at bestemmelsen bør lyde:  
«Beregningsgrunnlaget for svangerskapspenge må utgjøre minst halvparten av grunnbeløpet».

## **Til pkt 6 – Valg mellom engangsstønad og foreldrepenger**

Det er foreslått å fjerne muligheten for å bytte mellom foreldrepenger og engangsstønad og muligheten til kombinert utbetaling av foreldrepenger og engangsstønad. Dette medfører en tilføyelse i § 14-17 første ledd og opphevelse av § 14-17 femte ledd.

Vi støtter dette forslaget, men foreslår en tydeliggjøring i forslaget til lovtekst i § 14-17 første ledd slik:

*«Dersom en kvinne som føder barn eller adopterer barn under 15 år ikke har rett til foreldrepenger, ytes det engangsstønad for hvert barn. Dersom en mann som adopterer barn under 15 år alene ikke har rett til foreldrepenger, ytes det engangsstønad for hvert barn. Dersom personen i første eller annet punktum har rett til foreldrepenger, kan vedkommende likevel velge å motta engangsstønad. Stønadmottakeren kan ikke senere gjøre om på dette valget. Adopsjon av ektefellens barn gir ikke rett til engangsstønad.»*

Denne endringen vil være effektiviserende ved at vi ikke behøver å foreta en komplisert samordning mellom en skattbar (foreldrepenger) og en skattefri (engangsstønad) ytelse i de tilfeller der engangsstønaden er utbetalt, og det søkes om foreldrepenger i etterkant. Det vil også medføre at vi ikke må sjekke om brutto utbetalte foreldrepenger ved endt stønadsperiode har blitt lavere sammenlignet med den aktuelle engangsstønadssatsen. En slik kontroll må da gjøres i alle saker hvor det ytes foreldrepenger til mor, samt i saker hvor far har adoptert alene.

Ved å gi brukerne god informasjon på nav.no og i søknadsdialogen vil brukerne settes i stand til å foreta et veloverveid valg om hvorvidt de ønsker engangsstønad eller ønsker/har muligheter for å få foreldrepenger. I dag er foreldrepengekalkulatoren lett tilgjengelig via søknadsdialogen og på nav.no. Foreldrepengekalkulatoren kan brukes til å foretar en beregning av stønadsperioden og en forenklet beregning av hva størrelsen på foreldrepengene. Den henter ikke opplysninger fra a-ordningen, men beregner basert på at brukeren selv legger inn aktuelle opplysninger om bl.a. inntekt, termin dato/fødselsdato eller dato for omsorgsovertakelse ved adopsjon. I søknadsdialogen vil vi knytte informasjonen vedrørende valg av ytelse opp mot lenken til foreldrepengekalkulatoren. På denne måten sikrer vi at søkerne finner informasjonen de trenger for å foreta et veloverveid valg på ett sted.

Ved produksjonssetting av en forbedret selvbetjeningsløsning og planleggingsverktøy for foreldrepermisjonen i begynnelsen av 2019, vil NAV gi en forbedret simuleringsfunksjon som gir en pekepinn på hva utbetalingen av foreldrepenger kan bli. Med den nye selvbetjeningsløsningen vil brukerne (arbeidstakere og frilansere) kunne få simulert en brutto ytelse basert på den informasjonen som er tilgjengelig på simuleringstidspunktet, slik at de får en så god informasjon og veiledning at de settes i stand til å ta det riktige valget av ytelse. Vi kan likevel aldri kunne presentere nøyaktig hvor stor utbetalingen av foreldrepenger faktisk blir. Det nøyaktige beløpet brukeren vil få utbetalt kan vi ikke svare på før permisjonsstart er kjent (beregningstidspunktet) og saken er ferdig behandlet. Foreldrepenger skal beregnes på bakgrunn av ferske inntektsopplysninger, og er en skattbar ytelse, mens engangsstønaden er en skattefri engangsutbetaling. Hvis foreldrene simulerer og planlegger uttaket av foreldrepengene i god tid før de skal ut i permisjon, vil ikke inntekten som

foreldrepengene skal beregnes på grunnlag av være opptjent eller innrapportert fra arbeidsgiver enda. Det vil derfor alltid være en simulert bruttoytelse basert på den inntekten som er tilgjengelig på simuleringstidspunktet vi vil kunne vise for brukeren.

### **Til pkt. 7 – Lovfeste at arbeidsavklaringspenger tas med i beregningen ved direkte overgang til foreldrepenger**

Departementet foreslår å lovfeste at dagsatsen for arbeidsavklaringspenger skal inngå i grunnlaget for beregning av foreldrepenger for foreldre som går direkte over fra arbeidsavklaringspenger til foreldrepenger. Det foreslås et nytt § 14-7 annet ledd lydende:

«Til et medlem som mottar arbeidsavklaringspenger, skal utbetalte arbeidsavklaringspenger inklusive barnetillegg regnes med i beregningsgrunnlaget».

Med en tilføyelse (i kursiv) i forslaget til lovtekst støtter direktoratet dette forslaget.

Vårt forslag til ny § 14-7 annet ledd:

«Til et medlem som mottar arbeidsavklaringspenger *når stønadperioden for foreldrepenger starter*, skal utbetalte arbeidsavklaringspenger inklusive barnetillegg regnes med i beregningsgrunnlaget».

Med denne tilføyelsen tydeliggjøres regelen på samme måte som forslaget til nytt § 14-7 3. ledd, der departementet foreslår en tilføyelse (i kursiv) i dagens § 14-7 andre ledd, nytt § 14-7 tredje ledd slik:

«For en kvinne som mottar dagpenger under arbeidsløshet eller sykepenger etter § 8-49, *når stønadperioden for foreldrepenger starter*, skal beregningsgrunnlaget per uke fastsettes ut fra inntekten i de beste seks månedene av de siste ti månedene før hennes uttak tar til, se § 14-10 første og annet ledd, *hvis dette gir et høyere grunnlag enn etter første ledd.*»

Vi støtter dette forslaget til endret lovtekst.

### **Til pkt 8 – Fjerne samordningen av engangsstønad og sykepenger**

Departementet foreslår å fjerne bestemmelsen om samordning mellom engangsstønad og sykepenger, slik at § 14-17 sjette ledd oppheves.

Vi støtter dette forslaget.

Opphevelse av samordningsbestemmelsen i § 14-17 sjette ledd vil oppleves som rettferdig for bruker, og forenkler implementering og forvaltning av systemløsningen for saksbehandling av

engangsstønad. Bestemmelse kommer også sjelden til anvendelse, da den kun berører tilfeller der engangsstønaden ikke allerede er utbetalt på fødsels- eller omsorgsovertakelsestidspunktet.

Engangsstønad og sykepenger har i tillegg ulike formål. Sykepenger er en skattbar ytelse som skal kompensere for bortfall av inntekt ved sykdom. Engangsstønaden er en skattefri ytelse som er en minstegaranti for mødre uten foreldrepenger, og skal bl.a. skal kompensere for utgifter til nødvendig utstyr i forbindelse med det nye barnet.

### **Til pkt 9 – Fjerne kravet om at foreldrepenger må tas ut sammenhengende i minst 30 dager før uttak kan utsettes**

Departementet foreslår å oppheve bestemmelsen i § 14-11 andre ledd siste setning om at stønadsperioden må tas ut sammenhengende i minst 30 stønadsdager før uttaket kan utsettes på grunn av heltidsarbeid.

Vi støtter dette forslaget.

Forslaget vil ikke ha betydning når mor har rett til foreldrepenger ved fødsel. Hun må uansett ta ut de 30 første dagene etter fødselen. Bestemmelsen har kun praktisk betydning i adopsjonssaker og når det er bare far som har rett til foreldrepenger eller når far har aleneomsorg. Vi forstår bestemmelsen slik at uttaket ikke må være påbegynt før uttaket kan utsettes på grunn av heltidsarbeid.

I slike tilfeller kan man altså starte foreldrepengeperioden med en utsettelse, uten at det er tatt ut en eneste stønadsdag i forkant. Skjæringstidspunktet for opptjening og beregning vil likevel være det samme, nemlig dagen før første dag av (den utsatte) stønadsperioden.

Vi legger til grunn at det samme vil gjelde for utsettelse på grunn av lovbestemt ferie etter § 14-11, 1 ledd, a). Dette innebærer at stønadsperioden heller ikke må være påbegynt for å kunne utsette på grunn av lovbestemt ferie. Stønadsperioden vil da kunne starte med utsettelse. Skjæringstidspunktet for opptjening og beregning blir det sammen som ovenfor.

Aktivitetskravet i § 14-13 består, slik at når det bare er far som har rett til foreldrepenger, og han ønsker utsettelse av foreldrepengeuttaket uten at stønadsdager skal falle bort, må mor ut i aktivitet fra 30 dager etter fødselen, jf. § 14-14 første ledd.

### **Til pkt 10 – Lovfeste dagens praksis om at resterende stønadsperiode faller bort når stønadsperioden for nytt barn starter**

Departementet foreslår å lovfeste at gjenværende stønadsdager for tidligere født barn faller bort når ny stønadsperiode for nytt barn starter. Det foreslås å legge denne bestemmelsen inn i § 14-10 tredje

ledd, slik at lovteksten blir lydende:

«Foreldrepenger må tas ut innen tre år etter fødselen eller omsorgsovertakelsen. *Stønadsdager som ikke er tatt ut, faller bort når stønadsperiode for nytt barn starter*».

Vi støtter dette forslaget.

Det kan oppstå en situasjon der det er gjenværende stønadsdager for tidligere barn, og det søkes om engangsstønad for nytt barn. Vi legger til grunn at engangsstønaden kan utbetales (hvis vilkårene for denne ytelsen er oppfylt) for det nye barnet, og at resterende stønadsdager for tidligere barn fortsatt kan benyttes/tas ut dersom de øvrige vilkårene for uttaket er oppfylt. Vi unngår dermed å blande sammen en skattbar ytelse (foreldrepenger) med en ytelse som er skattefri (engangsstønad). Vi ber om at dette tydeliggjøres i merknader til lovforslaget.

Det kan også oppstå en situasjon der det er gjenværende stønadsdager for et tidligere barn, når mor søker og får rett til en ny stønadsperiode for ett nytt barn, men det er en annen far til det nye barnet. Dersom det er fedrekvotedager igjen for det tidligere barnet, virker det urimelig at faren til dette barnet skal miste disse dagene. Vi legger til grunn at han fortsatt får rett til å ta ut resterende fedrekvotedager, selv om mor har fått rett til en ny stønadsperiode (med en ny far). Vi ber om at dette tydeliggjøres i merknader til lovforslaget.

Med vennlig hilsen

*for Haakon Hertzberg*  
Yngvar Åsholt  
Kunnskapsdirektør

*Haakon Hertzberg*  
Haakon Hertzberg